

Az üdülőt körülvevő fehér park és a kopasz fák azt hitetik velünk, hogy zárva találjuk a kaput. Am a havas sétányokon szánkót lovagló gyerekekkel, sétálgató felnőttekkel találkozunk. Legfeljebb kissé csendesebb az élet: hó fedti a most készülő új sportpályát, ahol nyáron majd forró, lármás mérkőzések zajlanak. A pihenés azonban így még teljesebb, mint nyáron.

Otthonos, jól fűtött társalgóban üldögélnek az öregek. Asztali-fociznak, sakkoznak, a fiatalok. Az üdülőben meleg, tiszta szobákra nyílik az ajtó

Tél a zebegényi SZOT-üdülőben

a látogató előtt. Minden szoba foglalt. A beutaltak innen küldözgetik elégedett üdvözlőleveleket, képeslapjaikat a rokonoknak, barátoknak. Csak néha pillantanak ki a téli sport kedvelői az ablakon, türelmeitelenül tekingetnek a közeli hegy felé: a sarokban ott áll a siléc.

Az üdülő könyvtárát szívesen látogatják. A reggeli séta és az ebéd között legjobb időtöltés az olvasás.

A konyhában délelőtt 10 órakor már készítik a szakácsok az ebédet. 30 literes lábasokban fő az izes ebéd. Felemelgetjük a fedőket: ma darakrémeves, szemes babfőzelék, vagy szalonnás marhasült a menü, aki ezt sem kedveli, annak natúr szelet burgonyával. A harmadik fogás, cseresznyés-, tirolirétes. A jóétvágyról a friss zebegényi levegő gondoskodik.

„Teljes gőzzel üzemelnek”

Kis és nagy halak

Magunk között vagyunk, valljuk be őszintén, hogy a külföldre utazók máháiában rejtező rúd szalámik, tokaji borok, a csenes az idegen városok főtérén, mindez eléggé elfogadott. Legfeljebb a Corvin előtt kereskedő külföldi vagyunk hajlandók megbotráncolni, magunkon nem.

Csak akkor lepődnek meg hazánkfiak, amikor a bíróság egy-, két-, négyhavi szabadságvesztésre ítél csempészésért — igaz, általában feltételesen. Hiszen becsületes embernek tartják magukat a vádlottak, emellett tanúskodnak korusban megidézték ismerőseik és munkahelyi főnökségük is. S elhíhet, hogy valóban képtelenek lennének a büntetőtörvénykönyv egyéb paragrafusaiiba ütköző cselekedetre.

A „különb” becsületes emberek csempészügyi halmozódnak a váci járási ügyészségen is. Csehszlovákiából, Lengyelországból, Svédországból hazatértek, akiknek bürröndjében túl gazdag leltre bukkant a határmenti vámvizsgálat.

B. L. budapesti betanított munkás hatezer forint értékű árut akart becsempészni Csehszlovákiából. M. A., a MALEV alkalmazottja tízezer forint értékű Svédországból. T. B., a MOM műszerészé hétezeröttszáz forintnyi Lengyelországból. F. I. mészárosmester százhatvanöt méter damasztot, ötvenkét lepedőt hozott Lengyelországból, a balmazújvárosi K. J. tízezerforintos forint értékű árut — többek között hevennyole golyóstollat — Svédországból.

Az utóbbiakat kivéve, nem nagy esetek — szereplők „kis halak”, ahogy mondani szokták.

Náluk figyelemre méltóbbak azok a folyamatosan üzérkedők, akik még a becsületes-ség látszatát is nehezen tudják felmutatni. A felsőgüdi Hrabovszki János ügyét most vizsgálja a váci rendőrség. Hrabovszki aránylag rövid idő alatt tízszer utazott Csehszlovákiába. Az árut munkahelyén, az Egyesült Izzóban értékesítette.

A kiéptett és folyamatos üzérkedést, mint a tanúvallomásokból kiderül, már a közvélemény is sokkal inkább el-

íteli, mint az egyszeri csempészeket. (Kár, hogy későn, amikor már lebukott a nyereszke. Az Egyesült Izzó konyhalányai is előbb rájöhetek volna, hogy Hrabovszki gépkocsijához jócskán hozzájárult az ő kis pénzük.) Az egykori vevők utólag némi kárörömmel teszik terhelő vallomásukat.

Egy másik üzérkedő, a váci Schultz Ferenc még azt a fáradságot sem vette magának, hogy külföldre fáradjon a cucéért. Csupán a budapesti IK-KÁ-ba járt el, oda viszont igen sűrűn. „Szállítóinak” nagy része nyilván kis nyugdíjasokból állt, mint ahogy kisemberek voltak azok is, akiknek árult. Három évig tehetett. Egyik lerakatában, a Váci Kötőtárgyárban, megbizottja, Patonai Éva, a gyár dolgozója ennyi idő alatt többek között háromszáz pulóvert adott el. Hja, „ha egy üzlet beindul!”

A csempészek felderítésével az Országos Vámügyi és Pénzügyi Nyomozócsoport, az üzérkedés nyomozásával a rendőrség foglalkozik. Az utazások száma növekedik, s ezzel együtt nő a két szerv munkája is.

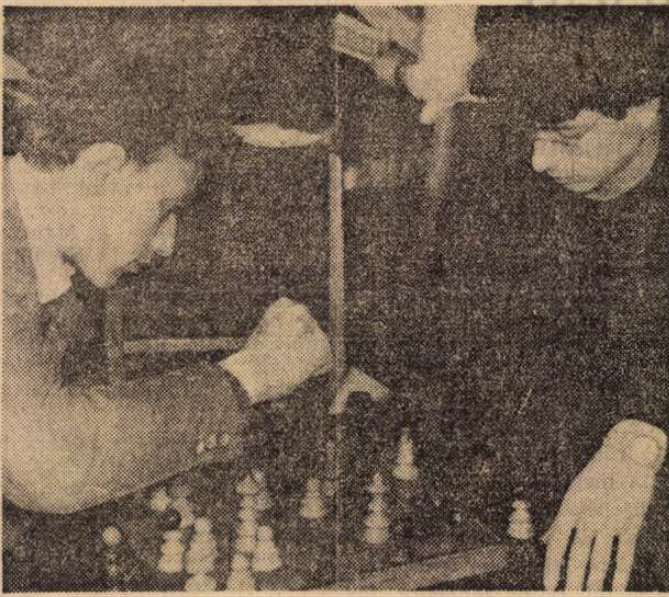
Helyes, hogy bíróság elé kerülnek a „kis halak” is, és a nagyok is. De úgy véljük, a csempészetet, üzérkedést megelőző és felderítő büntetőbizottság akkor válna megnyugtatóan eredményessé, ha a két szerv együttműködése fokozódna.

Például arra is kiterjedne a figyelem, ki utazik feltűnően gyakran, külföldre, s valamiképpen arra is — melyik üzemből van sziloninglerakat. Meg arra is — kapásból veszem a példát —, hogy a maszek kötődék kirakatában heverő kilencszázötven forintos mohair pulóvereken nem gazdagodnak-e meg egyesek jogtalanul, hiszen a mohair fonalat sem itthon gyártják.

A kooperáltabb felderítés azt is megelőzhetné a jövőben, hogy egy több országos visszhangú autócsempész-ügyre ne csak a tizenvalahányadik kocsis eladása után derüljön fény.

Mert ha már a kis halak ilyen szépen horogra kerülnek — a nagyok sem maradhatnak ki.

Padányi Anna

Sakk a társalgóban

Szöveg, fotó: Dozvald

Tüdőszűrés — kiállítással

— Tüdőszűrés — gyógyszerkiállítással egybekötve? Hogyan támadt ez a kítőnő és követésre méltó ötlete?

— Összinté legyenek? Önzésből!

Látva értetlenségemet, Meleghegyi Sándor, az isaszegi művelődési otthon vezetője sietve felvilágosított:

— Köszögünkben február 2-től 28-ig tart a tüdőszűrés,

mégpedig a művelődési otthon nagytermében. Sehogy sem akartam belenyugodni, hogy egy teljes hónapra megszűnjön a kulturális élet a nagyteremben. Törtem a fejem, mit tudnánk poftálni abból a tényből, hogy egy hónapon belül mintegy hat-ezer isaszegi lakos fog megfordulni a művelődési otthonban, s bi: nyára várakoznia is kell, amíg sorra kerül.

Igy született meg az ötlet: kiállítást kellene rendezni.

Csupán azt kellett még eldönteni, milyen témakörből válasszuk a kiállítás anyagát.

— Így választották — a gyógyszereket.

— Igen. Az ötlet megnyerte a községi orvosok, gyógyszerészek tetszését, s mindjárt felajánlották segítségüket. György Sándor vezető orvos-szerész vállalta, hogy a megrendítő napján, február hetedikén előadást tart

Hiába, ezek a kis rossz régi házak... Mennyi baj van velük! Egy most rogyant meg éppen, a közepe beomlott.

Elnézegetem a házat, egyelőre csak kívülről. Közben hallgatom a kísérelmet, aki ide vezetett. Arról beszél, hogy Ceglédén milyen rossz a lakáshelyzet. A város ősi magja — ahogy mondja — még oldalban, magasabban épült, a szegénység aztán mind mélyebben építkezett, vízenyöbblek részekben — a rosszabb telkeken. És hogyan építkeztek? Meg kell nézni ezt a berogyant kis házat; se alap, se téglafalban, csupa mállott, agyagos omladék — vályog. Ez aztán nem bírja sokáig, különösen ha vizet kap... Látszólag nincs semmi baja, a ház áll, s lakják. Egyszer azonban... S ezt már

az asszony mondja el,

akit bent találok az omlott ház udvarának a végében, egy kis kalibában, ő sorolja el, hogy mi történik egyszer az ilyen kis házban...

— A gyerekkel kint aludtam a konyhában, a férjem éppen szolgálatban volt, amikor egyszer valami zörejt hallottam a szobából. Mindjárt mentem, hogy csak nincs talán egér, de ekkor még nem láttam semmit. Később újra hallottam a zajt,

Gondolatok egy derékba tört öreg ház előtt

s újra bementem a szobába. Annyit láttam csak, hogy a mennyezeten itt-ott megrepedt a festék és hullt le a földre, de még ekkor sem gyanakodtam különösebben, csak már az ijesztett meg, amikor alulról a padlónál is kidőlt egy óriási vakolatdarab; te jó isten, csak nem dől ránk a ház. Visszamentem a konyhába, bebugolyáltam a kicsit, aztán benéztem még a szobába, ekkor már repedések is voltak. Most már komolyan féltem, felkaptam a kicsit és szaladtam vele az első lakásba. Kérdezik: ki az? Mondom: engedjenek be, mert ránk dől a ház. Éjjel 2 volt. Valami tompa puffanást még hallottam. A szomszédék semmit. Először azt mondták, hogy álmodtam az egészet.

— Korábban soha semmit sem vetek észre a házon?

— Semmit, hiszen ez nem is olyan régi ház; vagy harmincéves.

Szóval, így történt, s így történik, ahogy Mányi Józsefné elmondta. Egy éjszaka, szépen, csendesen, egy tompa puffanással kimúlt egy öreg — harminc-negyvenévesen is öreg — ceglédi ház.

A városi tanács

műszaki emberei már reggel ott voltak a romoknál, s megállapították a tényeket; az első lakás is veszélyes, nem szabad benne maradni. Másnap már irás is érkezett a tanácsból — költözzön ki a Mányi-család (tehát a konyhában sem maradhatnak), s hagyja el a lakását az első lakó: Jaczina József is. Ennyi az egész. A papíron nincs rajta, hogy hova költözzenek. A tanács egyelőre csak figyelmeztette a lakókat; megetté az elemi hivatali kötelességét.

Bemegek az első lakásba is, mert Jaczina József még mindig ott lakik. A falakat mutatja; hát igen, omlik, omladozik, itt-ott repedések is vannak, ha kienged a fagy, ki tudja... A sarokban ágy vetetlenül; idős, ősz ember fekszik rajta, eltört a lába, begipszelték, most várja a gyógyulást — albró a házban...

— Keressek lakást! — tűnődik Jaczina József, a főbérő, aki nyugdíjas, 73 éves, beteges ember. — Hol keressek? — néz rám. — Mondja meg, hogy hol?

— Igen, hol? — mondja utána a másik.

Nem mondom ki, de arra gondolok, hogy én félnék itt ebben a szobában lakni, s nem is nagyon értem a két öreg nyugalmát. Úgy beszélnek róla, hogy mi lesz, ha kiolvad és esetleg összeomlik az egész ház, mintha az egész üres lenne, s nekik semmi közük sem volna hozzá. Persze várják a segítséget, csak hangosabb kére szavak nélkül.

Az öreg Jaczina bácsinak már azt is mondta valaki, hogy kérje magát szociális otthonba. Minek? — kérdezi — hétszáz forint nyugdíjam van, s elbírom én magam, másnak való az otthon. Nem megy. Vár.

A városi tanácsnál az igazgatási osztályvezetőt keresem. Tud az összedőlő ház ügyéről; hogyan a Zalka utcán. Éppen most is arról volt szó — nagy gond, nagyon nagy gond. Mindent megpróbálunk.

Semmi kétség, valami megoldás kell. Az osztályvezető gondolkodik, de ismét csak oda kanyarodunk, a ceglédi rossz, elavult porták dologhoz. Csakhogy most már adatokat is tudok feljegyezni. Először is; 48 olyan ház áll jelenleg a városban, amelyek megroggyanhatnak, tehát veszélyesek. Van azonban 200 olyan épület, amely éppen csak, hogy lakható. Ezenkívül 80 olyan család tartanak számon, akik számára lakást kell biztosítani, többségének bírósági végzés alapján. Ez a helyzetkép.

Ellenvetésem, hogy persze épülnek is házak. Szó se róla — mondja az osztályvezető, s így lépünk egyet előre:

mi a helyzet az új házakkal,

lakásokkal? Mert valójában ez a döntő — a távlat.

Tehát: — Hány lakást adtak át az elmúlt esztendőben?

— Mi csak az állami házakat számítjuk, ez több mint hetven — közli az osztályvezető.

— Ebből már bizonyára jutott olyanoknak is, akik ezeket a nagyon elavult házakat lakták.

— Kevés. Azok számára is kell a lakás, akik kisajátított házban laktak.

Es itt álljunk meg. Mit jelent ez a kisajátítás? Nem új dolog, legalábbis a fogalom nem új. Általában kisajátítják egy területet, ahová valamit építeni akarnak, s természetes, hogy itt először — ha van egyáltalán valamilyen építmény — bontanak. Szabaddá teszik a területet; ha ház állt ott — kisajátítják és lebontják. Ceglédén elég sok házat kisajátítottak, ahogy hallom, van talán 25 is.

— Olyan házak is belekerültek a kisajátításba kérem, amelyek még 100 esztendőig is házak maradtak volna. De hát ez már az építészek dolga.

Megérem az igazgatási osztályvezető szavaiból, hogy a kisajátításokkal nem mindig ért egyet. Különösen, hogy neki fő a feje, mit csináljon a Zalka utcai romos ház lakóival. Az építészek és a városrendezők ugyanis nem mindig értik a ponttól indulnak el, hogy a mindennapok pillanataiban most mi volna éppen a legfontosabb. Távlatokban gondolkoznak, s ezzel többnyire, egyet kell érteni... Mégis — anélkül, hogy vitakozni akarnék: mint általános tanulságot jegyzem meg: nem is csak Ceglédre vonatkozóan — olykor talán hasznosabb volna egy kicsit jobban megakadni a mával, a mai gondokkal...

— Lehet Ceglédén olyan helyen építkezni, ahol nem kell kisajátítani, vagy legalábbis kevesebbet kell?

— Ezt az építészek tudják — hárítja el az osztályvezető.

— A magánvéleményét mondja — kérem.

— Az ebben nem döntő, de szerintem lehetne. A műszakiak arra hivatkoznak, hogy olyan helyre építkeznek, ahol megvannak a közművek. Jó. De ez így is költséges. Vegyük csak

az épülő új lakótelep

esetét: mennyibe került csak a kisajátítás! A háztulajdonosoknak kifizettünk, egészen pontosan megmondom: 1434827 forintot. Csak a házakért. Külön számít a költözési s egyéb költség. Elvesztettünk ezenkívül 10 házat, s utólag adnunk kellett hat lakást.

A lakótelep építése rövidesen megkezdődik: ott lesz majd 90 új lakás. De a Zalka utcában most horpadt be a dereka egy kis avult épületnek, s egy család, meg két öreg ott várja, hogy velük mi lesz... És nekik mindenképpen segítséget kell, azonnal és halaszthatatlanul...

Mérlegre téve a jelent és a jövőt: ez a ma gondolja a súlyosabb...

Dékiss János

Az Egyesült Izzó Gyógyára

esztorgályos, marós szakmunkásokat, valamint betanult esztorgályos és marós munkásokat keres felvételre. Jelentkezés a gyár személyzeti osztályán, szombat kivételével naponta 8—14 óráig. Budapest IV., Szilágyi u. 26. Rákospalota-Ujpest vasútállomás mellett